

Pieni suuri kurpitsa

Pauli Kallion toimittama Suuri Kurpitsa-sarjakuvalehti on nykyään Suomen virkeimpiä alan julkaisuja. Kurpitsan numeroista muodostuu ehyt kuvaus epäjärjestyksestä, punk-sukupolven tämän päivän ahdistuksesta ja pienistä iloista itseironian siivittämänä. Suuri Kurpitsa julkaisi myös ensimmäisenä suomeksi pohjoismaiden merkittävimmän piirtäjän Joakim Pirisen sarjoja. Lisäksi lehdessä on esitelty monia mielenkiintoisia uusia amerikkalaisia sarjakuvantekijöitä.

NIIN, ehkäpä joskus 2000-luvulla sisustetaan Nivalan Kallio-museosta presidentti Kyöstin ja kuvanveistäjä Kalervon seurasta nurkkaus paikkakunnan kolmannelle suurelle Kalliolle, populaarikulttuurin monitoimimiehelle Paulille.

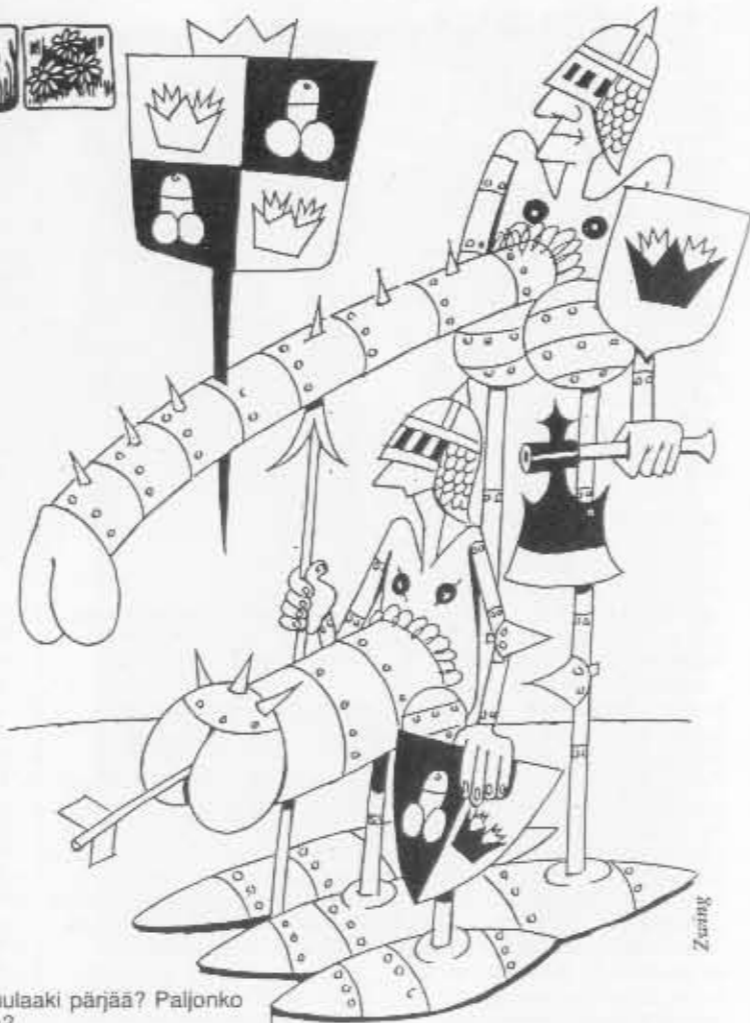
Pauli Kalliota itseään on turha kuvailla. Suuren Kurpitsan numero kaksikymmentä on nimittäin keskittynyt häneen – kaikki tuon numeron vahvasti omaelämäkerralliset käsikirjoitukset on hänen tekemiään. Numerosta käy mm. ilmi kuinka nivalalais-punkkari päätyy kirjallisuuden opiskelijaksi Tampereen yliopistoon.

Suuren Kurpitsan ilmestys

Pauli Kallio (P.K.): Mä taitoin ite ne ekat pienlehtinumerot 1981, sitten siinä oli mukana kavreita Haapajärveltä. Niissä alkupään numeroissa oli rokkijuttuja aika paljon, vähän sarjakuvia. Ne oli A5-koisia huonosti painettuja ja taitettuja lehtiä, ehkä vähän parempia kuin vastaavat keskimäärin. Oli siinä muutama hyvä sarjakuvapiirtäjä, joista **Nalle Virolainen** ja **Kyky Ahonen** on yhä mukana. Muunmuassa **Keräsen Askon** (rock-yhtye 22-Pistepirkot - kirj. huom.) ainekirjoituksia julkaistiin, loistavia proosasuorituksia... Lehti alkoi parantua, kun tipautettiin rokki pois ja alettiin tehdä sarjakuvalehteä, se oli selvä muutos linjassa vuoden 1983 alussa numerossa kuusi. Ulkomailla alettiin hankkia piirtäjiä 1983 tai 1984, nähtiin pienlehdissä osoitteita, lähinnä *Weirdossa*. Yleensä olivat kiinnostuneita ja innoissaan, että joku josain kaukana haluaa heitä julkaista.

Pasi Pikkupeura (P.P.): Mites tuo maksupuoli?

P.K.: Ei me olla maksettu kenellekkään muulle kuin **Piriselle** albumista (Myrsky hiekkalaatikossa – kirj. huom). Palkkioiden maksaminen on käytännössä mahdotonta.

P.P.: Miten tämä puulaaki pärjää? Paljonko tästä saa voittoja?

P.K.: Mä en tiedä kuka ne voitot saa... (nauraa), paino tietysti jonkin verran ja postilaitos.

P.P.: Eikö se mietitytä?

P.K.: Pitää paikkansa. Mutta mihin sitä sitten pistäis energiaansa? On ihan turha lähete tähän hommaan sillä periaatteella, että tulee rikkaaksi tai edes kuuluisaksi.

Pirinen

Miten te tämän Pirisen löysitte?

F.K.: Käytiin katsomassa Clash-yhtyeen comebackia Tukholmassa vuonna 1982 varmaankin. Kierrettiin siinä sivussa yks päivä kaupunkia ja jostain sarjakuvavarista sattui käsiin Pirisen eka albumi *Välkommen till sandlädan*. Siitä saimme kustantajan osoitteen. Lähetimme Piriselle kirjehaastattelu-kysymykset ja pyynnön, että saataisko julkaista muutama sivu Kurpitsassa. Näin kävi. Sitten ruvettiin suuruudenhulluiksi ja päätettiin, että me tehdään albumi tästä – tämä on merkittävää, tämä on hienoa!

P.P.: Onko sitä myyty?

P.K.: Se on myyty käytännöllisesti loppuun. Kirjastopalvelu tilas justin 120 kappaletta, sitä jää sen jälkeen 30–40 kappaletta. Painos oli 2500 kappaletta.

P.P.: Onko teillä tarkoitus jatkaa näin suuria projekteja eli albumeja?

P.K.: No nyt kun tässä on päässyt unohtumaan nämä kaikki vastoinkäymiset, on mulla tullut innostus, että vois ehkä jotain amerikkalaista tai sitten kotimaista jos löytyy tarpeeksi hyvää. Mitään nimiä ei kannata sanoa, koska mikään ei ole vielä varmaa, mutta ehkä joskus ens vuonna saattaa tulla. Se on aika paljon rahoituskysymys, Piristä varten otettiin pankkilaina ja maksettiin sitä selkä ruvelta yli kaks vuotta takaisin.

Underground vs. Uusi Aalto

Suuren Kurpitsan väki ei lukeudu undergroundiin, vaan on pääosin punk-vuoden 1977 kasvatteja, uutta aaltoa. Lehden haastattelema **Art Spiegelman**, eräs tämän hetken tärkeimmistä sarjakuvataiteilijoista ja välittäjähahmo vanhan ja uuden vastakulttuurin välillä, kuvaa tätä sukupolvien välistä eroa:

"Alku-undergroundille oli ominaista maailmanmenon tarkkaileminen hippikulttuurin sisältä (tai vähintään laitamilta) käsin, mikä

melkoisesti yhdenmukaisti aihepiiriä ja siihen suhtautumista. *Raw*-lehden aiheet ovat yleismaailmallisempia. Kulttuurista saavutettua sarjoja, mutta ei mitenkään määrää niitä. Käsiteltävät sonsijaan ovat entistäkin yksilöllisempiä."

P.P.: Miten itse suhtaudut esimerkiksi **Robert Crumbin** tämänhetkiseen tilaan?

P.K.: Kyllä minä pidän aika hyvänä sitä tilaa. Se on nykyään paljon kontrolloidumpaa sen meininkiä kuin joskus kuusikymmentä vuotta sitten. Se kertoo hyviä tannoita. Tietysti sillä on omat puutteensa eikä sen asenteet joissakin asioissa ärsyttävät aika monia; soviniismi...

P.P.: Suurella Kurpitsalla ei ole kiinnostusta julkaista näitä vanhoja patuja?

P.K.: Itse asiassa mulla ainakin on. **Kim Deitch** on musta aivan loistava. Ne mitä *Jymyssä* aikoinaan julkaistiin oli vielä aika kehoja. Mutta isommat nimet varmaan vaatis jonkinlaisia palkkioita, joten ei ole tullut lähestyttyä niitä. Eikä sitä viitti alkaa kättämään ihan mitättömällä hinnolla jottain Crumbia tai Spiegelmania.

P.P.: Eikö Spiegelmanilta tule se natsijuttu suomeksi?

P.K.: Joo se tulee se *Maus* suomeksi, Södika kustantaa sen. Aikamoinen ihme, se on kai saanut sen verran mainetta yläkulttuurin piireissä.

Kurpitsan kokoelma

Suuren Kurpitsan paljon kääntämä nuoren polven riivö **Peter Bagge**, josta tuli perinteikkään *Weirdon* päätoimittaja itsensä **Robert Crumbin** jälkeen, kuvaa nykyisiä sarjakuvantekijöitä:

"Ei ole mitään suuria aatteita eikä uskonasiota joiden helmoihin massat kokoontuisivat. Nykyään tuntuvat parhaiten menevän perille täysin nihilistiset sarjat."

Kurpitsassa makaaberia huumoria, perversoita ja ahdistuneisuutta on esimerkiksi **Pekka Mannisen**, **Sir Jyce Laineen** ja **Nalle Virolaisen** sarjakuvissa. "Ihminen on sitä kehittyneemmällä tasolla mitä erikoistuneemmat tarpeet sillä on", Virolainen perustelee sadomasokistisia houreitaa.

Sielun synkeimpiä syövereitä kuvaa amerikkalainen **Roman**; **Munchilta** ja saksalaisilta ekspressionisteilta vaikutteita saanut piirtäjä.

Samaa intensiivisyyttä, milteipä maanisuuksi löytyy myös kanadalaiselta **Carel Moiseiwischiltä**. Hän vie lukijansa niin syviin pohjamutiin, että lopputulos on jonkinlainen helpotus ja vapautunut nauru, niinkuin **Kalervo Palsan** sarjakuvissa. Moiseiwisch piirtää mm. *Time Outiin*, *Weirdoon* ja *New Statesmaniin*, jossa hän peri satirikon paikalta **Claire Bretecheriltä**.

Lehdessä on myös paljon ironiaa, esimerkiksi naivisteilla **Fraulein Bibillä** ("me ei yhtään tiedetä kuka se on, postileima on muistaakseni ollut Helsingistä") ja **Riitta Uusitalolla**, joka tunnetaan myös mielenkiintoisena taidemaalarina. Monisyistä populaarikulttuuriparodiaa on parivaljakko **Frangen & Heikuran** (Alivaltiosihtööri-yhtye, Rumba, Radio 957 jne.) töissä.

Ilkikurisen amerikkalaisen punk-taiteilijan **John Crawfordin** hahmo **Baboon Dooley** iva pseudointellektuellia rock-kriittikkoa. Rock onkin niitä harvoja teemoja, joka yhdistää useampaa piirtäjää. Nuhruisen lyhyesti punkin jälkeistä rock-bohemiaa ovat kuvanneet mm. **Veli Ahonen** ja **Kivi Larmola**. Myös nuori lahjakkuus **Tapani Rytöhonka** käyttää rockin kliseitä lähtökohanaan.

Sitten on merkittäviä oivalluksia kuin **Susan Catharin**en *"Pöytäpuheita amerikkalaisissa lounaskuppiloissa"*, joka koostuu sieltä täältä napatuista yksittäisistä lausahduksista.

Suomen Arvostelijain liiton tämän vuoden Kriitikin kannukset saanut 17-vuotias **Sami Toivonen** on piirtänyt myös Kurpitsaan. Toivonen taitaa sarjakuvan eri tyylilajit taiteellisista tunnelmapaloista psykologiseen draamaan sekä jännitys- ja sci-fi-sarjoihin.

Nykyajan laukkurussät

P.P.: Miten Suuri Kurpitsa ilmestyy?

P.K.: Naljä kertaa vuodessa, kaks isoa ja piestä numeroa. Me koitettiin tehdä neljä isoa numeroa vuodessa, mutta sitä ei ehditty levittää ja myydä. Se jäi osittain komeroihin makaamaan. Ei riittänyt a) rahaa siihen ja b) välttämättä myöskään tarpeeksi paljon tarpeeksi hyvää materiaalia. Musta on toisaalta ihan mukava tehdä välissä selkeää "pienlehtöä", joka on pienikokoinen ja josta otetaan pieni

painos. Ja postilaitos vaatii, että pitää tulla tietty määrä lehtiä, että voi lähettää lehtenä eikä vain kakkospostina, se on kanssa yksi syy. Pienet Suuret Kurpitsat tulee pääasiassa tilaajille, myyntiin niitä jää aika vähän.

Suurta Kurpitsaa ei saa kioskeista, koska se tulisi liian kalliiksi, vaan tilaamalla ja lähinnä yliopistokaupunkien eräistä kirjakaupoista, divareista ja kirjakahviloista.

Pauli Kallio on vaatimaton mies, ei halunnut kuvaansakaan lehteen (halukkaat voivat tarkistaa sen Ratsian ensimmäisen LP:n sisäkannesta).

P.K.: Mä en ole Suuri Kurpitsa. **Reija Nieminen** teki kovasti hommia tämän vuosikymmenen alussa, nyt sillä on bändi (*Little Mary Mix-Up*) ja lapsi. Toinen merkittävä henkilö on **Jyrki Liikka**, joka on hoitanut paljon meidän festivaalimyyniä ja toisaalta kirjanpitoa, jota mä en oo osannut koskaan tehdä.

P.P.: Miten toi festivaalimyyni kannattaa?

P.K.: Se kannattaa aika holvevetin hyvin. Me myytiin viime vuonna provinssirockissa tuota lehteä viiteen tuntiin jotain parin tonnin edestä. Se vaan alkaa käymään vähän raskaaksi, kantaa jotain halvatun lehtioppua yhä vaan mutaisilla festivaaleilla. Painolaskut pakottaa lähtemään muutamille festivaaloille kesässä.

Pasi Pikkupeura

